

INTRODUCCIÓ

A la diòcesi de Solsona s'ha participat, amb gran il·lusió, en la fase diocesana de consulta universal del Sínode de Bisbes que ha proposat el papa Francesc amb el lema: “*Per una Església sinodal: comunió, participació i missió*”. L'Esperit Sant ens ha posat en camí en una mateixa ruta per poder fer així experiència d'aquest “*caminar junts*” al qual estem convocats, per la mateixa força de l'Esperit, que ens hi empeny a fer-ho.

La participació en el Sínode ha estat una bona oportunitat per tornar a retrobar-se després que la Covid n'hagués frenat els encontres presencials. Per tant, les trobades sinodals s'han iniciat amb grans ganes de dialogar i compartir fraternalment.

Han estat **89** els **grups sinodals participants, a la diòcesi**. Molts d'ells grups parroquials ja establerts, però d'altres s'han constituït especialment per a la consulta, cosa molt positiva i enriquidora. Tots hi hem sortit guanyant!

El **nombre de participants** ha estat de 685 adults, 285 infants i 146 preadolescents, adolescents i joves, sumant un total de **1.116** participants en el Sínode.

Hi ha hagut aportacions d'àmbits molt diversos: des de grups de fidels laics; membres de comunitats de Vida Consagrada; petits grups de Càritas; grups de l'àmbit de l'Evangelització i el Discipulat; catequistes; membres de Vida Creixent; Pastoral de la Salut; avis de residències; membres de Consells Pastorals o Equips Parroquials Pastorals; membres de Justícia i Pau; persones de l'Hospitalitat de la Mare de Déu de Lourdes; aportacions de pares de famílies de la catequesi; de seminaristes de la diòcesi..., en fi, aportacions vingudes de molt diverses realitats eclesials. Una riquesa!

Hi ha hagut també l'aportació d'alumnes d'ESO i batxillerat d'un col·legi concertat i la d'alumnes de batxillerat d'un institut públic. També la d'infants, adolescents i joves que han treballat el tema sinodal, no a les escoles, sinó a través de la proposta feta a les parròquies. Cal destacar que s'ha creat un equip sinodal de professors, en un col·legi diocesà.

Les **edats** han estat molt variades, des de les d'infants de la 1a comunió (10 anys), fins a alguns grups de preadolescents i adolescents, passant per algun grup de joves i fins a arribar als adults, amb mitjana d'edat de 60 anys aproximadament.

Per a l'organització inicial de la consulta es pensà procedir de tal manera que la consulta impliqués molta gent. És per això que la metodologia emprada ha estat una *metodologia de treball en xarxa*. Fem èmfasi a destacar la metodologia usada, perquè ha estat reeixida a la diòcesi, ja que hi ha hagut una tan gran implicació dels coordinadors i responsables de grup que ha permès arribar a persones que, d'altra manera, hauria estat impossible. La implicació de molts, doncs, ha fet possible que s'anés respirant la “sinodalitat” demanada, una paraula al principi desconeguda, però que amb el pas del temps ha anat prenent força.

La recepció de les aportacions ha estat força homogènia en les diferents poblacions del bisbat. En el procés sinodal, hi han participat persones majoritàriament catòliques - directament o indirectament vinculades a la comunitat parroquial-, però també cal destacar la implicació de persones novvingudes d'altres països, especialment d'Amèrica del Sud, i també la d'un grup gran de senegalesos, incloent-hi algunes persones d'altres religions i confessions cristianes (ortodoxos i evangèlics). Cal dir que no ha estat fàcil arribar als adolescents ni als joves, com tampoc ho ha estat arribar als allunyats. Si bé s'ha intentat, no s'ha aconseguit prou.

A la diòcesi, s'ha acollit amb molt d'interès la proposta sinodal formulada a partir de la pregunta fonamental i les qüestions presentades a través dels deu nuclis temàtics. Se'ns ha fet arribar la dificultat inicial de comprensió de les preguntes plantejades en els diversos blocs temàtics, ja que potser s'han vist formulades en un llenguatge que, a voltes, ha resultat poc entenedor i confús.

Cal fer notar que algunes persones mostren el seu escepticisme a l'hora de pensar si aquesta consulta servirà de gaire en el si de l'Església, ja que hi ha la por de pensar que tot és protocol i que l'Església seguirà sense escoltar la veu del poble fidel i, en definitiva, tot tornarà a quedar com estava.

DISCERNIMENT de les CONTRIBUCIONS RECOLLIDES

- ***Sobre la pregunta fonamental: En una Església sinodal, que anuncia l'evangeli, tots "caminem junts": Com es realitza avui aquest "caminar junts" en la pròpia Església de Solsona?***

Aportacions vingudes de la reflexió dels deu nuclis temàtics proposats

I. ELS COMPANYS de VIATGE

Aquest ha estat un apartat molt reflexionat a la nostra consulta sinodal. Les aportacions rebudes fan notar que "l'Església" no és entesa d'igual manera per tots i això fa que molts no se sentin prou Església. Per a molts, l'Església és sinònim de "jerarquia". Es constata que hi ha nivells diferents de pertinença a l'Església i, per tant, molta dificultat per definir el terme "Església" i qui en forma part.

Es destaca la importància de la **crida a "caminar junts"**, no paral·lelament, sinó a fer-ho de la mà de la societat. Això demana un deixar-se educar per l'Esperit amb una mentalitat clarament sinodal i també posa de manifest la necessitat d'entrar en un procés de conversió personal i col·lectiu, des de l'audàcia i la llibertat de cor. Sense aquest procés, es diu, no serà possible la reforma de l'Església.

Es constata que aquest *caminar junts* es fa segons el grau d'implicació que la pròpia persona té amb l'Església. Es verifica que, aquest *caminar*, a voltes es fa difícil per l'individualisme imperant que porta a fer-ho sense considerar el pas dels altres, especialment el dels més vulnerables. S'indica que **segueix havent-hi col·lectius**

deixats al marge del camí, si bé es fa notar que no s'hi deixen conscientment. Per indicar-ne alguns: *persones no batejades que qüestionen alguns dels valors de l'Església –sigui perquè hi han tingut una mala experiència o per altre motiu-; persones de col·lectius vulnerables (persones grans que abans venien a l'església i ara no hi poden venir, malalts, els sense sostre, persones amb discapacitats, malformacions, persones que exerceixen la prostitució, interns de la presó, delinqüents...); persones d'altres religions (musulmans...); persones d'ideologies polítiques diverses; col·lectius com LGTBIQ+... i tots aquells altres col·lectius que puguin sentir-se escandalitzats pels pecats de l'Església, fins a arribar a les dones i també als joves.*

Es fa notar que, per caminar junts, no cal compartir ni la mateixa idea ni la mateixa opinió, sí però el mateix objectiu. Es diu que en alguns moments serà necessari un acord per realitzar allò que és essencial i pactar allò que calgui per tal que l'essencial pugui dur-se a terme. No cal dir que aquesta qüestió necessita molta capacitat de diàleg i escolta i una molt bona comunicació, atributs dels quals se n'està molt faltat.

II. ESCOLTAR

Aquest ha estat també un bloc d'àmplia participació en la consulta i que ha aportat diferents punts de vista segons l'experiència personal viscuda.

En general es considera l'Església excessivament jeràrquica, amb una estructura piramidal que no facilita l'escolta. Es diu sovint que l'Església “sent”, però que “no escolta”, una diferència que ha vingut reportada en molts casos. Es detalla una sordesa interior que retalla la capacitat d'escolta, en especial la d'una escolta activa faltada d'assertivitat i eficàcia. L'escolta és un art i l'Església no l'exerceix prou.

A la qüestió **vers en qui està «en deute d'escolta» l'Església** s'indica que té deutes d'escolta vers alguns àmbits, especialment: *les altres religions (musulmana...); els ateus, els agnòstics...; també amb tots aquells que han sofert qualsevol mena d'abús (sexual o de poder...); amb persones d'inquietuds espirituals no convincents amb allò que l'Església catòlica ofereix; col·lectius vulnerables; col·lectiu LGTBIQ+; amb persones divorciades, separades... i també amb els laics, les dones i els joves, entre d'altres, col·lectius amb els quals l'Església ja tenia deute per ser, a vegades, deixats al marge del camí.*

Sobre **l'escolta dels laics** hi ha diversitat d'opinions. Alguns pensen que són escoltats des d'una posició de poder i jerarquia, on els homes consagrats es col·loquen en la posició de la veritat i decideixen. En gran manera es creu que l'Església escolta bé aquells laics que necessiten paraules de consol o ajut i que puguin estar passant per un dol, però que no s'escolta suficientment aquells laics que proposen “canvis d'estructura pastorals”. En general, es troben a faltar òrgans de gestió parroquial i/o diocesana on poder opinar.

Quant al tema de **la dona** hi ha diversitat d'opinions. Per a alguns, el pes de la dona és molt important en les tasques ordinàries de l'Església, però no en els òrgans de gestió i responsabilitat. També hi ha, però, qui pensa que les dones són escoltades igual que

els homes, i que a l'Església hi ha molta presència femenina en l'àmbit de responsabilitats eclesials, en especial al nostre bisbat, on hi ha responsabilitats que són exercides per dones.

Quant als **joves**, es considera que hi ha un deute d'escolta important. L'Església desitja fer passos en aquest sentit, però per a molts d'ells l'Església no els resulta suficientment significativa. Necessiten "referents", tal com deien uns professors que han participat en la consulta amb els seus alumnes d'ESO i batxillerat. Es constata que és cert que hi ha una gran indiferència i ignorància religiosa que els porta a viure lluny de la realitat de l'Església i que són pocs els joves compromesos en l'àmbit eclesial. Es destaca també que els joves viuen en un món complex. El món digital és un lloc de vida per a ells. Caldrien sacerdots i laics preparats per escoltar-los, però no practicar una escolta de "llibre i manual". És necessari tenir una bona formació i un carisma especial per portar a terme aquesta escolta tan necessària.

Quant a la **integració de consagrats i consagrades**, dir també que s'han aportat diferents punts de vista ben diferenciats. Des d'un... "no s'integren, només mana la jerarquia", a fer notar que hi ha consagrats que col·laboren puntualment a les parròquies d'acord amb el mossèn, fins a d'altres que tenen totes les responsabilitats pastorals pròpies d'una parròquia.

III. PRENDRE la PARAULA

En general es creu que la jerarquia no comunica bé i que, quan ho fa, ho fa de manera antiquada i a la defensiva. A l'hora de **promoure una comunicació lliure i autèntica** dins de la comunitat, es demana ser transparent i valent per denunciar allò que cal i no convertir-se'n en còmplice. Es remarca que la comunicació no és sempre fàcil i s'és conscient que dir el que un pensa porta, i de fet ha portat, a més d'un problema. Es demana que l'Església faci sentir més la seva veu i s'aposta per una formació en l'àmbit d'aquesta comunicació lliure i autèntica. L'Església cal que comuniqui de manera més transparent i ràpida. El silenci no pot ser una estratègia comunicativa!

Es posa de manifest la necessitat que té l'Església de crear canals nous de comunicació. La percepció general és que a l'Església li falta assessorament professional en aquesta qüestió. No es disposa de prou personal format. Caldria un departament de comunicació únic i ampli on es consensuessin les respostes davant d'atacs i acusacions massives.

IV. CELEBRAR

Les aportacions a aquest bloc també han estat moltes i de criteris distints segons el cas. Sobre el **com inspiren i orienten efectivament el nostre «caminar junts» la pregària i la celebració litúrgica**, hi ha qui diu que cal actualitzar el llenguatge usat en la litúrgia i la manera de celebrar la missa. S'indica, en no poques aportacions, que hi ha gent que participa en la litúrgia i que s'hi avorreix per no acabar d'entendre el seu missatge ni allò que allí s'hi fa. Altres pensen que cal respectar la litúrgia tal com està i

potenciar el misteri del sagrat, misteri que cal ensenyar a viure, fomentant i ajudant el silenci celebratiu.

Es considera que el Sínode ofereix una nova possibilitat de la necessitat de creació de grups bíblics parroquials i d'aprofundiment de la Paraula de Déu. S'esmenta també la importància d'homilies ben preparades. Un nombre significatiu de persones manifesta la necessitat que les homilies fossin compartides, on pogués haver la possibilitat d'intervenció per part dels laics.

Quant a les celebracions per als infants, es posa de manifest que si no s'explica allò que allí s'hi fa, els nens es mostren dispersos i sense entendre. Molts consideren que caldria explicar-los la simbologia del que allí s'hi celebra, així com l'actualització del missatge. Es pregunta si no caldria fer esforços d'integrar, els diumenges al matí, un espai per a les famílies previ a la celebració de l'eucaristia, per ajudar a viure millor el nucli de la fe cristiana.

Es constata que, degut a la disminució de consagrats, caldria formar persones laiques o agents de pastoral que puguin fer la celebració de la Paraula i les altres necessitats pastorals que no requereixin un mossèn.

El tema pendent és com animar els joves a participar en les celebracions. Es qüestiona com és que hi ha joves que s'acosten a l'església per pregar o per restar-hi una estona cercant-hi el silenci, però no participen en les celebracions comunitàries. Com sumar? Es demana que les celebracions litúrgiques estiguin ben cuidades. Des d'un bon acolliment inicial, passant per ajudar a fer més comunitat i invitant a la participació, tot mirant d'integrar-hi persones que van fent camí a través de les activitats evangelitzadores proposades a la parròquia. Una formació també per als lectors, perquè aprenguin a proclamar bé la Paraula de Déu!

Hi ha moltes aportacions entorn del celibat sacerdotal. Es diu que el celibat és un valor afegit que pot esdevenir una trava a l'hora d'arribar a la gent. Alguns opinen que hauria de ser voluntari i no obligatori, ja que si fos així podrien viure més de prop els problemes reals de les persones. També es diu que hi hauria d'haver la possibilitat de replantejament de l'Església sobre l'ordenació de dones. Es considera que haurien de poder fer les mateixes tasques que els homes. Es destaca que són un col·lectiu molt important i segurament el futur per poder anar endavant.

V. CORRESPONSABLES en la MISSIÓ

En aquest apartat, es posa de manifest la importància de tenir persones alliberades, amb remuneració, que tinguin total dedicació a l'Església. A la diòcesi ja hi ha la figura del treballador apostòlic, que contempla aquesta qüestió.

Es creu que seria necessària una tasca de sensibilització de la missió de l'evangelització que correspon a la persona pel fet de ser batejada. Molta gent opina que se'ls fa difícil parlar de l'Evangeli de Jesús als altres perquè no disposen d'una formació adequada. El diàleg amb la societat comporta un saber donar raó de la fe que es creu i sovint no es

troben les paraules adequades per falta de formació. Formar-se també en aquest sentit és bàsic. Hi ha aportacions en la línia que a la diòcesi s'ha iniciat un camí de conversió pastoral parroquial molt necessari i que cal que continuï perquè l'Església pugui anar adaptant-se als nous temps.

VI. DIALOGAR en l'ESGLÉSIA i en la SOCIETAT

Es constata que en general **no es veu que hi hagi diàleg entre l'Església i la societat**. Es creu que moltes vegades l'Església no renuncia al poder i això frena l'obertura al diàleg. Altres vegades hi ha experiències d'haver actuat amb massa rigidesa moral i això ha provocat allunyament. En el diàleg que manté amb la societat, l'Església hauria de ser més flexible, sobretot en aquells aspectes que no afecten la veritat de l'evangeli, com poden ser la forma o els costums, dialogant així amb altres maneres de fer i amb altres cultures. Algunes persones veuen que només Càritas fa sovint aquest diàleg, però dubten que se'n treguin els resultats previstos.

S'assenyala que, als pobles on no resideix el mossèn, aquest diàleg se'n ressent. Per poder tenir un diàleg més viu, caldrien persones responsables/coordinadors que fessin de pont entre la comunitat parroquial i el rector. La visita del Sr. Bisbe a les parròquies es considera que afavoreix el coneixement i diàleg mutu. Els feligresos ho veuen positiu i en demanen una major presència.

Quant a la qüestió de **com s'afronten les divergències de visions, els conflictes i les dificultats**, es diu s'haurien d'afrontar sense por i parlant clar. Es creu que, en general, costen d'afrontar i s'eviten les divergències en lloc de buscar la transformació i el canvi. Caldria una bona formació en la gestió de conflictes!

Per a la col·laboració amb les altres diòcesis, s'aposta per jornades conjuntes de treball, formació, conferències, sortides de lleure... compartint experiències pastorals i també qüestions materials, quan calgui. S'esmenta que l'Hospitalitat de Lourdes del bisbat fa sempre els seus pelegrinatges amb l'Hospitalitat de Lourdes del bisbat de Vic. A hores d'ara no hi ha experiències de diàleg i de tasques compartides amb creients d'altres religions i no creients. La proposta seria fer taules rodones, organitzar jornades de pregària entre les diferents religions del poble/ciutat, unir-se en moments especials... Diferents parròquies de la diòcesi porten a terme els sopars Alpha, una metodologia evangelitzadora procedent d'una altra confessió cristiana que permet dialogar sobre el cristianisme en un entorn acollidor per al no creient, sense haver d'anar a l'església.

VII. AMB les ALTRES CONFESIONS CRISTIANES

S'assenyala que **només hi ha diàleg amb algunes confessions religioses**, però no amb totes. Els cristians evangèlics que han participat en la consulta consideren que la relació amb l'Església catòlica és esporàdica. Assenyalen que el bisbat ha fet diferents intents d'aproximació, però que les trobades no han reeixit. Senten que hi ha reticències i prejudicis a l'hora d'entrar en un dels seus locals. Consideren l'Església

catòlica com a institució forta i dominant amb poder econòmic i polític, i això fa que ens mirin amb prejudicis.

Algunes aportacions fan notar que algunes esglésies evangèliques fan una millor acollida que la que ofereix l'Església catòlica, això fa que persones vingudes de fora amb pràctica catòlica puguin passar-se amb facilitat a altres esglésies cristianes on puguin sentir-se més acollides.

Es posa de manifest que fa anys hi havia trobades amb altres confessions i religions durant la setmana de pregària per la unitat dels cristians i que, en molts casos, han deixat de fer-se. Caldria replantejar-se la possibilitat de tornar-hi i de reprendre aquestes relacions.

VIII. AUTORITAT I PARTICIPACIÓ

Es demana treballar per una *autoritat compartida, corresponsable entre els àmbits pastorals*, ja que es diu que la responsabilitat és un servei a la comunitat. Cal formació per aprendre a exercir l'autoritat des d'una perspectiva cristiana, una autoritat com la de Jesús. A la nostra Església particular es constata que l'autoritat s'exerceix amb cert autoritarisme i una moral molt tancada i que s'hauria d'exercir més des del servei, amb humilitat i companyonia, per atreure i no fer fugir la gent.

Una aportació vinguda de l'àmbit de la docència es pregunta que si a l'escola es treballa en equip, per comissions i de manera participativa i lineal... per què aquest no podria ser un model per a tota l'Església. Es demana una Església més assembleària on no tot depengui només de la decisió del rector. Es demana que el rector tingui òrgans de consulta i equips de treball a l'hora de pensar la pastoral i/o altres qüestions.

IX. DISCERNIR I DECIDIR

Es valora que a l'Església no es planifica prou i que normalment s'hi executa bastant a contrarellotge. Això fa que no se sigui prou efectiu. **Falta discerniment** per poder decidir bé. El discerniment comporta voluntat d'escolta, voluntat de negociació, voluntat d'adonar-se on parla l'Esperit..., estar atent! Caldria donar més espai als laics per a la presa de decisions.

Hi ha la percepció que no existeix una formació pròpia per al discerniment ni tampoc del que és el discerniment en si. S'ha ofert formació bàsica per al lideratge, formació que algunes persones de la diòcesi han rebut.

X. FORMAR-SE en SINODALITAT

La sinodalitat representa el camí principal de l'Església, cridada a renovar-se sota l'acció de l'Esperit, gràcies a l'escolta de la Paraula. La capacitat d'imaginar un futur divers per a l'Església i per a les institucions a l'altura de la missió rebuda depèn, en gran part, de la decisió de començar a posar en pràctica processos d'escolta, diàleg i discerniment comunitari, en els quals tots i cadascú pugui participar i contribuir.

“*Caminar junts*” en sinodalitat no es pot entendre com “una trobada d’amics”. Entendre i presentar així la sinodalitat és una visió reduccionista que traeix i menysté la crida que fa l’Església. S’aprecia que la sinodalitat tampoc és que cadascú digui el primer que li passi pel cap, o bé reconvertir l’Església en una democràcia. *Caminar junts* hauria de ser la manera correcta de caminar de l’Església, de la nostra Església particular, la qual hauria de trobar maneres i dinàmiques d’ensenyar aquest estil sinodal per tal que els cristians hi aprenguem. Es valora molt positivament que en una Església jerarquizada s’hagi fet aquesta consulta sinodal, demanant l’opinió des de la base, des del poble fidel. La gent ho agraeix en gran manera.

- ***Quins passos ens convida a fer l’Esperit en aquest “caminar junts”?***

CANVIS que es demanen

- Millorar l’acollida de totes les persones, especialment la dels col·lectius que es consideren al marge de l’Església: divorciats, col·lectiu LGTBIQ+, immigrants, nouvinguts...
- Acompanyar processos personals de creixement en la fe. Es necessiten persones preparades per acompanyar.
- Donar molta més participació a la vida dels laics en l’Església. Es té la sensació que estem en una Església massa jeràrquica. Els laics han de ser escoltats també en les qüestions pastorals. Especialment hi han de tenir un paper important les dones.
- Treballar per millorar la comunicació. Hi ha falta de comunicació de l’Església i, especialment, amb relació a la societat. També amb el món dels joves (noves tecnologies). Cal potenciar aquest aspecte i disposar de laics formats.
- Importància general de la “formació”: incrementar-la.
- Necessitat de ser una Església que trepitja el carrer, que surt, que fa ús d’espais públics.
- Calen òrgans de diàleg per a laics en el si de l’Església (Consell Pastoral Parroquial, Equip Parroquial Pastoral...)
- Formació en prevenció i sensibilització en el tema d’abusos a menors i a adults.

EXPERIÈNCIES POSITIVES destacades

- El fet de treballar els documents proposats pel Sínode ha estat positiu. La gent ha tingut l’oportunitat de retrobar-se i dialogar sobre temes eclesials i parlar en veritat.
- L’Atri dels gentils (que s’havia portat a terme ja a la diòcesi), els sopars Alpha, perquè proporcionen eines per atansar-se als allunyats.
- Els espais “FRATELLO” de Càritas, en els quals participen algunes parròquies.
- La figura del “treballador apostòlic” (laic alliberat), com a col·laborador immediat del mossèn a les parròquies. També la de tots els “agents de Pastoral” que ajuden en la pastoral parroquial.

Punts d'ESPECIAL RESSONÀNCIA

-Hi ha el desig d'una Església més propera a la societat. La societat percep l'Església com una realitat antiquada i llunyana. L'Església ha de caminar amb la societat. Falta diàleg!

-S'ha parlat molt dels mitjans de comunicació i de la falta de comunicació que mostra l'Església en general.

-Sensació que la jerarquia no deixa intervenir suficientment els laics. És necessari incorporar les dones a la vida de l'Església i als espais de decisió.

-S'ha parlat de la necessitat d'anar a l'encontre dels joves, però no se sap com fer-ho. Cal formació en aquest sentit.

Qüestions que han suscitat DIFERENTS PUNTS de VISTA

-La integració dels consagrats a la vida de l'Església diocesana, ja que s'ha vist que hi ha congregacions que estan completament integrades a la diòcesi i altres, molt allunyades.

-El paper que correspon a la jerarquia.

-El llenguatge de la litúrgia: no tothom veu igual que hi hagi d'haver una adaptació del llenguatge. També de la llengua de la litúrgia, ja que alguns grups demanen un major ús del castellà, sobretot per a aquelles persones novingudes que són grans i que difícilment aprendran amb facilitat una nova llengua.

-La qüestió del celibat, si ha de ser voluntari o cal mantenir la tradició actual.

-L'ordenació de les dones, que ha estat demanada per alguns grups.

CONCLUSIÓ i PRÒXIMS PASSOS

Les conclusions a les quals s'arriba després de les aportacions rebudes indiquen un camí a seguir en dos punts que assenyalen:

1. CRÉIXER en sinodalitat

El Sínode ha estat una crida a la conversió personal i pastoral de l'Església. S'ha sentit especialment la crida a considerar que els laics són vertaderament responsables en la vida i la missió de l'Església. La sinodalitat que se'ns demana de viure està al servei de la missió i s'orienta a poder anunciar millor la Bona Notícia de l'Evangelí!

2. PASSOS a FER en aquest camí de la sinodalitat

a. A les parròquies:

- Potenciar la participació dels laics en els òrgans de govern.
- Introduir/recuperar el costum de fer assemblees parroquials.
- Millorar les celebracions eucarístiques, preparant-les bé.
- Disposar de sacerdots i laics preparats i disposats per a l'escolta i per acollir les persones que cerquen donar un sentit a la vida.
- Crear espais de diàleg. Fer jornades conjuntes de treball.
- Impulsar la conversió pastoral a parròquies més evangelitzadores.

b. A la diòcesi:

- Bisbes que escoltin, que es facin presents a les parròquies.
- Dedicar més persones a l'àmbit de millora de la comunicació ajudant que no sigui una comunicació a la defensiva.
- Promoure taules de diàleg amb no creients, amb altres cristians i amb altres religions.
- Reprendre les trobades de formació. Facilitar formació al laïcat.

c. A l'Església Universal:

- Caminar vers una autoritat compartida.
- Que el discerniment de les qüestions importants compti amb la veu dels laics.
- Que es doni pas a estructures eclesials que siguin garantia de la participació de tots.

Acabar dient que, en general, els participants han agraït la consulta considerant-la quelcom "inèdita" i han viscut el procés amb il·lusió i esperança. La consulta sinodal ens ha fet somniar en una nova manera de fer i de ser Església, més sinodal i, consegüentment, més participativa i dinàmica. El Sínode ha fet florir moltes esperances de canvi!

Que l'Esperit Sant susciti en el cor de molts una Església on tothom tingui cabuda i on ningú se'n senti al marge. Un gran repte per a la nostra Església diocesana de Solsona!